

TOIMENPIDEALOITE 77/2001 vp

Omaishoitajärjestelmän kehittäminen

Eduskunnalle

Vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden avohoito ei olisi mahdollista tämän päivän Suomessa ilman omaishoitajien tekemää varsin sitovaa ja vaativaa hoitotyötä. Tämä arvokas työ mahdollistaa monelle ihmisarvoisen elämän omassa kodissaan vaikean sairauden tai vammaisuuden keskellä. Jokaisen ihmisen toive on saada asua turvallisessa ja tutussa ympäristössään mahdollisimman pitkään.

Omaishoitajien hoivatyöllä on suuri yhteiskunnallinen merkitys. Sen arvoa ei meillä vielä ole täysin ymmärretty. Väestön ikääntyessä omaishoidon merkityksen voi ennakoida entisestään vain korostuvan. Omaishoidosta puhuttaessa ei sovi unohtaa sitä työtä, minkä omaishoitajat tekevät rakkaudesta ja vastuuntunnosta lähimmäistään kohtaan.

Omaishoitajien työ tuo yhteiskunnalle miljardien markkojen säästöt. Viimeisimpien tietojen mukaan noin 300 000 perheessä hoidetaan omaisia, mutta vain 22 000 omaishoitajaa on päässyt omaishoidon tuen piiriin. Omaishoitoon panostamalla vähennettäisiin nykyistä enemmän paineita menä kohti yhteiskunnan ylläpitämää hoitojärjestelmää.

Omaishoitajärjestelmä säädettiin lakisääteiseksi vuonna 1992. Sen jälkeen järjestelmää ei ole suuremmin kehitetty vastaamaan käytännön tarpeita. Erityisen kiireellisesti tulisi nostaa

omaishoitajien korvauksen tasoa sekä lisätä sijaishoitopaikkoja. Keskeisin ongelma liittyy omaishoitajille maksettavan korvauksen tason vaihteluun hoidettavan kunnosta ja asuinkunnasta riippuen. Kun monissa kunnissa omaishoitoon varatut määrärahat loppuvat kesken vuotta, omaishoidon tuen piiriin valikoituvat vain kaikkein vaikeimmat tapaukset.

Omaishoidon suuri kysymys liittyy omaishoitajien fyysiseen ja henkiseen jaksamiseen. Omaishoitajien vapaa-aikajärjestelyt ovat puutteellisia ja tukipalvelut vaihtelevat suuresti. Yhteiskunnan ei tule tässä mielessä jättää omaishoitajiaan yksin.

Ongelmien moninaisuuden vuoksi omaishoitajärjestelmän kehittämiseen tarvitaan määrätietoista panostusta. Valtiovallan tulee kehittää omaishoidon lakisääteisiä etuuksia ja taata riittävät valtionosuudet omaishoidon kehittämiseen kunnissa. Omaishoitajille maksettavaa tuen tasoa tulee parantaa ja saattaa se verottomuuden piiriin. Sijaishoittoa tulee kehittää niin, että myös omaishoitaja voi pitää ansaitsemansa lakisääteiset vapaat ilman huolta omaisestaan. Mahdollisuudet kodinomaisten palvelukotien vuorohoittoon ja kehitteillä olevaan kierrätysmalliin tulee täysimääräisesti hyödyntää.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että hallitus ryhtyy määrätietoisiin toimenpiteisiin omaishoitojärjestelmän la-
kisääteiseksi kehittämiseksi ja omais-*

*hoidon aseman vakiinnuttamiseksi osak-
si suomalaista hoitojärjestelmää.*

Helsingissä 24 päivänä huhtikuuta 2001

Pekka Vilkuna /kesk